

Szerkesztési iroda:
Nagybecskerek Zápolya-
utca 1., hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1., hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:

Egész évre --- 24 K
Félévre --- 12 K
Negyedévre --- 6 K
Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az összes hir-
::: detési irodák :::

Megjelenik vasár- és
ünnepnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagybecskerek, 1915.

XLIV. évfolyam, 9. szám.

Szerda, január 13.

Nagy küzdelmünk az oroszokkal.

Budapest, január 12. A „Torontál“ eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) Hivatalos jelentés:
Az ellenség tegnap is megkísérelte abbeli kísérleteit, hogy a Nidán való átkelést kieroszakolja, mialatt az egész arcvonalon heves tüzérségi harc folyt.

Délelőtt a déli szakaszon az ellenség egy erőcsoportja újból támadást kezdett, de tüzérségünk tüzeben a legrövidebb idő alatt letört és hátraözönlött, halottak és sebesültek százait hagyva állásaink előtt.

Egyidejűleg a Visztulától délre is állandóan folyt a tüzérségi harc, miközben egyik ütegünknek sikerült egy majort, amelyet az ellenség megszállva tartott, annyira tüze alá venni, hogy az oroszok, kik ott a legutóbbi napok óta befészkeltek magukat, kénytelenek voltak állásaikból futva menekülni.

A Kárpátokban a kedvezőtlen időjárás megnehezít minden nagyobb szabású tevékenységet.

Az Ung felső völgyében az ellenség hátrálva, az oroszok szorosához közelebb vonult.

Az orosz újságokban terjesztett ama hír, mintha Przemysl vára december 10-én parlamentairet küldött volna az ellenséghez, természetesen teljesen koholt és alighanem csak arra szolgált, hogy leplezze az ellenségnek e várral szemben való teljes tehetetlenségét.

Höfer altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese.

Budapest, január 12. A „Torontál“ eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Kelet-Poroszországból nincs újság. Észak-Lengyelországban az oroszok előretörései sikertelenek voltak. A Visztulától nyugatra támadásaink a rossz időjárás ellenére is egyes helyeken előre jutottak.

A Pilica keleti partján nincs változás.

A nyugati világcsata.

Budapest, január 12. A „Torontál“ eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) Berlin, január 12. A nagy főhadiszállás jelenti:

A labassei csatortól délre csekély jelentőségű harcok folynak, amelyeknek eddig nem volt eredménye.

Croncytól északra a franciák tegnap este támadtak, de súlyos veszteségeik mellett visszavetették őket. Ma reggel itt a harcok újból feléledtek.

Perthestől keletre a franciák tegnap délután ellenünk intézett támadása tüzünkben összeomlott, az ellenségnek igen súlyos veszteségei voltak.

Az Argonneokban elfoglaltunk egy francia támaszpontot, két tisztet és száznegyven főnyi legénységet ejtettünk ez alkalommal foglyul.

Az Argonneok keleti részében folyó harcokban a franciáktól január nyolcadika óta (az eddig már jelentetteket beleszámítva) egy őrnagyot, három századost, tizenhárom hadnagyot és 1600 főnyi legénységet ejtettünk foglyul, úgy, hogy ezen csekély kiterjedésű harcterületen a franciák összes vesztesége halottakkal és sebesültekkel együtt háromezeröttszáz emberre becsülhető.

Villynél, St. Michieltől délre a franciák támadási kísérletei meghiúsultak.

Budapest, január 12. A „Torontál“ eredeti távirata. A sajtóalbizottság jóváhagyásával jelenti tudósítónk: Mint Hamburgból sürgönyzik, Anglia megszüntette a csapatok szállítását Falkestontól Dieppeig, mert a német tengeralattjáró hajók bizonytalanná tették a közlekedést. (M. T. I.)

Budapest, január 12. A „Torontál“ eredeti távirata. A sajtóalbizottság jóváhagyásával jelenti tudósítónk: Párisi távirat szerint francia aviatikusok egy német repülőgépet üldözve, leszállásra készítették. A német repülőgép francia csatavonalba jutott. A repülőgépen levő egyik német tisztet megölték, a másikat megsebesítették. (M. T. I.)

Törökország háborúja.

Budapest, január 12. A „Torontál“ eredeti távirata. Mint a Magyar Távirati Irodának Konstantinápolyból jelentik, Dorez angol cirkáló Sarisekinél, később Alexandrettnél csapatokat szállított a partra, az angolok azonban a török őrség tüzelésére visszatértek a hajóra. Alexandrettnél az angol hadihajók nyílt városra tüzeltek. A bombázás következtében többen meghaltak.

Budapest, január 12. A „Torontál“ eredeti távirata. A Frankfurter Zeitung szeptérvári jelentése szerint Szenna kurdisztáni város proklamálta Törökországhoz való csatlakozását. (M. T. I.)

Az olasz nemzeti kölcsön.

Budapest, jan. 13. A „Torontál” eredeti távirata. Mint Rómából sürgönyzik, az olasz nemzeti kölcsönre ezer-háromszázmillió lírát jegyeztek. (M. T. I.)

A román hadsereg létszámának fölemelése.

Budapest, jan. 13. A „Torontál” ered. táv. A sajtóalbizottság jóváhagyásával jelenti tudósítónk:

Mint a Kölnische Zeitungnak Szófiából jelentik, odaérkezett értesülések sze-

Egyéb események.

rint Románia január végén a hadsereg létszámát felemelni akarja. (M. T. I.)

Általános sztrájk Szentpétervárott.

Budapest, jan. 13. A „Torontál” eredeti távirata. A sajtóalbizottság jóváhagyásával jelenti tudósítónk:

Mint a Kölnische Zeitungnak Szentpétervárról sürgönyzik, a дума szocialista tagjainak letartóztatása miatt a szentpétervári munkások általános sztrájkba léptek. (M. T. I.)

Japán és a pápa.

Budapest, jan. 13. A „Torontál” eredeti távirata. A Magyar Távirati Iroda jelenti:

Mint Tokióból sürgönyzik, Japán rendkívüli megbízottat küld Rómába a pápa üdvözlésére.

Béke Mexikóban.

Budapest, jan. 13. A „Torontál” eredeti távirata. Mint a Magyar Távirati Iroda jelenti, mexikói távirat szerint Gutierrez elnök kijelentette, hogy a béke helyreállítása Mexikóban megoldottnak tekinthető.

HIREK.

— **A görög keletiek ujéve.** A görög keleti vallásuaknak tudvalevőleg két hét-tel később esik az ujévük, mint a keresztény világ másik részének. A görög keletiek ujéve tehát holnap lesz, amikor mi boldogabb ujévet kívánunk a mi görög keleti vallásu polgártársainknak, mint amelyet nekik ellenséges hitsorsosai esínáltak. A gör. kel. ujév alkalmából egyébként holnap délelőtt mindkét nagybeeskerekkel gör. kel. szerb templomban ünnepies istentisztelet lesz.

— **Hösi halál.** Hat z Károly százados, a 29. gyalogezred vitéz tisztje az északi harctéren elszendvedett sérülései következtében a tiroli Griesben harminchárom éves korában elhunyt. A haza védelmében elhunyt százados holttestét Temesvárra vitték és ott helyezik örök nyugalomra.

— **Kresz Géza hangversenye.** Kresz Géza szombati hangversenyének műsorát most állítják össze s annyit már jelezhetünk, hogy a legérdekesebb és leggazdagabb programot fogja nyújtani a hangverseny-est, úgy, hogy a nagybeeskerek közönségnek ilyen művelzetben már régen nem volt része. A hangverseny tisztajövedelmét, mint már említettük, háborus jótékony célra szánja a kitünő művész.

— **A háboru torontáli halottai és sebesültjei.** A legutóbb megjelent 90., 91. sz. hivatalos veszteségajstromban, valamint a 180—184. sz. sebesültjegyzékben a következő torontáliak szerepelnek:

Halottak: Behr József főhadnagy 19. sz. vadászszázalój Garabos. — Birkenheier Miklós közl. 61. gyezt. Hastifuszban meghalt a gödingi kórházban. Eltemettek a gödingi temetőben. (303. sz. sir.)

Sebesültek: Batkay Lajos őrmester kürtös 43. gyezt. Űrményháza. — Jerinkity Atanáz közleg. 7. h. gyezt. Nagykikinda. Lövés a jobb lábszárba. (Istvánkórház Reichenberg.) — Stoffel Miklós közl. 8. h. gyezt. Zsombolya. Lövés a bal vállba. (Tart. kórház Zsombolya.) — Welker Antal közleg. 7. h. gyezt. Beresztócz. Lövés a bal felső combon. (Istvánkórház Reichenberg.) — Bogdanov Dragomir közleg. 29. gyezt. Dolova. Lövés a bal lábbon. (Tart. kórház Szolnok.) — Bogdan Sándor közleg. 29. gyezt. Révaujalu. Lövés a bal kézen. (Tart. kórház Szolnok.) — Davies Milutin közleg. 29. gyezt. Torontálsziget. Lövés a kézen. (Tart. kórház Szolnok.) — Gyarkovatsi Dániel közleg. 29. gyezt. Dolova. Lövés a bal kézen. (Tart. kórház Szolnok.) — Kurusev Milan közleg. 29. gyezt. Melencze. Lövés a bal alsó karon. (Tart. kórház Torda.) — Masa József közleg. 29. gyezt. Magyarpadé. Lövés a bal kézen. (Tart. kórház Szolnok.) — Neczkovo György közleg. 29. gyezt. Nagykikinda. Lövés a jobb alsó combon. (Tart. kórház Torda.) — Német István közleg. 7. h. gyezt. Padé. Lövés a bal kézen. (Erzsébet-kórház Linz.) — Petrasko Károly közleg. 29. gyezt. Óécska. Lövés a bal kézen. (8. sz. helyőrs. kórház Laibach.) — Rosu István közleg. 29. gyezt. Alibunár. Lövés a bal kézen. (Tart. kórház Szolnok.) — Szécsi András közl. 46. gyezt. Csóka. Lövés a bal alsó karon.

(8. sz. helyőrs. kórház Laibach.) — Vári János közleg. 7. h. gyezt. Pancsova. Lövés a bal kézen. (Erzsébet-kórház Linz.) — Baim Milivoj közleg. 29. gyezt. Nagykikinda. Lövés a jobb combon. (3. sz. tart. kórház Budapest.) — Bogicsév Láva 29. gyezt. Dolova. Lövés a jobb mutatoujjon. (Gyöngyösi kórház.) — Stingu Avram közleg. 29. gyezt. Alibunár. Lőtt seb. (21. sz. helyőrs. kórház Temesvár.) — Zirkva Károly közleg. 29. gyezt. Almás. Lövés a bal alsó combon. (3. sz. tart. kórház Budapest.) — Martinióv György közleg. 29. gyezt. Perlasz. Lövés a bal lábbon. (Tart. kórház Győr.) — Niksity Flórián közleg. 29. gyezt. Törökbeese. Lövés a bal alsó combon. (Tart. kórház Temesvár.) — Dragits Avram közleg. 29. gyezt. Karlova. Lövés a szembe. (Tart. kórház Marienbad.) — Velki Miklós közleg. 2. h. gyezt. Románpetre. Lövés a jobb kézen. (Tart. kórház Ujvidék.)

— **Adomány.** Ujévi üdvözetek megváltása címén a hadbavonultak hátramaradtainak segélyezésére a hadsegélyző hivatalnak Nikolicza Simon Gyérről 5 K-t adományozott.

— **Hadsegélyezési akció az alibunári járásban.** Alibunárról írják lapunknak: A háboru kitorése óta Alibunár községe a déli harctérré való tekintettel a mozgalmal életnek egy gőcpontja lett. Nem volt az az országos mozgalom, melynek hullámai elkerülték volna az alibunári járást s kiváltképpen Alibunár községét. Kezdve a mozgósítás elrendelésétől, a lelkesedés közt kihirdetett manifesztumtól a mai napig, mindenki igyekezett hazafüi kötelességének eleget tenni, mindenki szorgoskodott a haza oltára körül honfú és honleány, öreg és ifju egyaránt. A hadbavonulás, a hadiszolgáltatások pontos teljesítése, az átvonuló nagyszámu katonaság élükön a legmagasabb rangu vezetőséggel, kik ugy az ellátással, mint elszállással annyira meg voltak elégedve, hogy a legkisebb kifogás helyett a teljes elismerés honorálta a lakosság áldozatkészségét, mind bizonyítékai annak, hogy minden polgár megértette azt, mivel tartozik e komoly időkben a hazának. Nem volt az a mozgalom, mely meddő maradt volna, az adományok az Országos Vöröskereszt-Egylet javára 13.500 kor.-t tettek ki, Alibunár községe pedig egy 100 ágygyal és teljes felszereléssel ellátott kisegítő kórházat ajánlott fel az Országos Vöröskereszt-Egyletnek, melyben a vezetőség 1914 szept. 17. óta szakadatlanul teljesíti kötelességét, ugy.

Ajánlat csak kereskedők részére!!

Raktáron van nagymennyiségű katonai téli alsóruházat **tricotáruk, harisnyák, keztük, lábszárvédők, Sweaterok, Shawlok, hósapkák stb.**

legénység és tiszték részére, eredeti olasz gyári árakban.

Guttman és Fekete

költi- és szövöttáruk nagykereskedése

Budapest, VI., Ankerpalota.

hogy abban jelenleg is 95 sebesült ápoltatik s Radonits Gyuláné, Mohaupt Gyuláné, Jovánovits Timótné, dr. Oláh Ignácné, Petrovits Emilné, dr. Kiss Jakabné, Löwy Izidorné, Halbhuber Henrikné, dr. Salgó Gyuláné, Kiss Bertalanné, Szauer Károlyné, Kracsunov Aurélné, Oreschkovics Frigyesné, Sher Olga, Sztán Szidónia, Sztán Matild, Arszenievics Emilia, Szekesán Eofrozina, Novákovics Melánia, Nedelkó Helén önkéntes ápoló urhölgyek, dr. Oláh Ignác kezelő orvossal oly lelkesedéssel, oly odaadással teljesítik kötelességüket, hogy nevük e község kicsiny, szerény krónikájában például képp maradó lesz! S kivált e mozgalomban nem maradt egy lélek sem, mely tevékeny részt nem vett volna... paraszt és ur, gazdag és szegény egyaránt, hisz a kórház berendezése, felszerelése a községi háztartás kesély megterheltségével közadakozásból történt, az élelmezés pedig két hónapon át az intelligencia kifogyhatatlan áldozatkészségéből lett ellátva. E munkában mindenki első volt, egy hangya csoport képében egyforma volt szerepük. Az ujonnan épített iskola komor falai közt fáradt harcossaink csakhamar meleg hajlékra találtak, hisz a hatóságok Radonits Gyula főszolgabíró, Mohaupt Gyula jegyző és dr. Oláh orvosfőnök személyében a legnagyobb odaadással törekszenek ez intézményből nemcsak kórházat létesíteni, de ezzel a szenvedőknek a kellemes otthont is pótolni. E célt szolgálták a vezetőik, az ápoló urhölgyek akkor, mikor a lezajlott karácsony-estén családi kört igyekeztek varázsolni oda, hol a szenvedők tanyája van. Gondos kezek, nemes lelkek gyönyörű karácsonyfát emeltek a haza gyermekeinek, mely nemesak a szenteste jelképe legyen, hanem oltára annak a párnak, mely szent oltár hiányában itt esküdött örök hűséget. Egy sebesült, botra támaszkodó kösnek esküvője volt a megható jelenet, mely a szentestét egy rendkívüli eseményné avatta fel. Az oltárgyertyák helyett meggyulladtak a karácsonyfa kicsiny égői, itt mondták el csendesen a hős honfú és büszke honleány a holtomiglan-holtodiglan esküjét. A polgári házasságkötés után, melyet Mohaupt Gyula anyakönyvvezető végzett. Bolyanac Valér s.-jegyző, kórházfelügyelő beszédet intézett az ifju párhoz, melyet Strizufeokár igazgató román nyelven tolmácsolt. Következett aztán az ajándékok kiosztása és nászajándék átadása, majd kezdetét vette a jó borleves mellett a hősök, a vitézek hőstetteinek elbeszélése s folyt jó sokáig, míg a karácsonyfa gyertyái az utolsót pislogták. S hogy e mozgalmakra is azt lehessen mondani: „Finis coronat opus”, december 27-én alakult nagy érdeklődés mellett az országos vöröskereszt-egylet elibunári járási fiókja 380 taggal. A gyűlésen közérdekben kifejtett fáradalmainak elismerésüül elnöknek Radonits Gyula főszolgabíró, elnöknő társnak pedig egyhangu lelkesedéssel e mozgalmakban tanúsított hervadhatatlan érdemeiért Radonits Gyulánét választották meg. Ezután következett a tisztikar, a választmány megválasztása s a tárgysorozatba felvett pontok elintézése. Bejelentetett végül, hogy Jo-

vanovits Miklós petrei kereskedő a megalkult fiókegyletnek 500 koronát adományozott.

— **A „Társaság” karácsonyi száma.** Hogy milyen szerencsés gondolat és milyen hézagpótló vállalkozás volt A Társaság-ból hetilapot csinálni, fényes bizonyíték rá a gyors népszerűsége kapott folyóirat karácsonyi száma, melynek szebbnél szebb képekkel és aktuális fotografiákkal tarkított hasábjain politikai és irodalmi életünk igazán előkelő neveivel találkozunk. Külön említjük meg a lap gyönyörű címkéjét, mely Szócsné Szilágyi Piroska Karácsonyi Madonna című remek festményét ábrázolja művészi kivitelben. A Társaság karácsonyi számának ára egyes példányonként 60 fillér. A lap előfizetési ára egész évre 18 K, félévre 10 K, negyedévre 5 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Ritz-szálló.

— **A háború és az olvasóközönség.** Szinte fölösleges munkát végzünk, mikor az évforduló alkalmából felhívjuk a t. olvasóközönség figyelmét az előfizetés megújítására. Ki lehetne ma el csak egy napig is ujság nélkül?! A Pesti Hirlap kiadóhivatala egyszerűen utal arra, hogy amit a háború okozta nehézségek mellett és a szigorított cenzura korlátai közt megtehető, mindent megtett, hogy folyton bő tartalmu lapot és hiteles értesítéseket nyújthasson előfizetőinek. A Pesti Hirlap előfizetői az újév alkalmával abban a kedvezményben is részesülnek, hogy ingyen és teljesen bérmentve, vagyis minden postai díj beküldése nélkül megkapják a Pesti Hirlap 1915. évi nagy képes naptárát, mely immár 25-ik évfolyamába lépett s az idén különösen gazdag tartalommal és pompás mélynyomású képekkel jelent meg. De egyéb kedvezményt is élveznek a Pesti Hirlap előfizetői, mert kedvezményes áron rendelhetik meg a Divat Szalont, Az Érdekes Ujság című

nagyszabású és gyönyörű kiállítású képes hetilapot, valamint a Kis Érdekes Ujságot is. A Pesti Hirlap előfizetési ára egy óra 2 korona 80 fillér, két óra 5 korona 60 fillér, negyedévre 8 korona. A Divat Szalonnal együtt negyedévre 10 korona 50 fillér. Az Érdekes Ujság című képes hetilappal együtt negyedévre 10 korona 80 fillér, félévre 21 korona 60 fillér. A Kis Érdekes-sel együtt: negyedévre 9 korona 80 fillér, félévre 19 korona 60 fillér. A négy lap együtt negyedévre 15 korona 10 fillér. Az előfizetési összegeket legcélszerűbb postautalványon megküldeni a kiadóhivatalnak: Budapest, V., Vilmos császár-ut 78. sz.

— **A világháború képes krónikája.** Révai Testvérek népszerű vállalatának most jelent meg a 14. füzet. Az új füzet is tele van eredeti harctéri képekkel, mélynyomású műmelléklete pedig Geiger Richárd művészi rajza, mely a Lemberg melletti harcokból ábrázol érdekes jeleneteket. Színes, eleven előadásban folytatja ez a szám a háború történetének előadását. A főbb fejezetek címe a következő: A dicsőséges német beszámoló. — Királyunk és Vilmos császár. — Hadüzenetünk Belgiumnak. — A st.-quentini csata. — A megrettent franciák. — Háborús kormányalakítás. — Szózat a franciákhoz. — Az oroszok kiverése Kelet-Porosországból. — Az allenburgi, a lycki csata stb. — Ugyanekes a füzet ismerteti írásban és képből az önkéntes őrsereget. Ingyenes mellékletül e füzethez is hozzá van csatolva Jókai „A jövő század regénye” című értékes művének egy iva. Egy füzet ára 24 fillér. Előfizetés negyedévre 3 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Üllői-ut 18., ahol az eddig megjelent füzetek, valamint a mű első kötetét alkotó 13 füzethez készített diszes kiviteli bekötési tábla is megrendelhető.

badjegyet kapnak, amelyek a Máv. jóvoltából a magyar államvasutak hálózatán is érvényesek.

Nagyon sok az egyenruhában járó lengyel diák is Bécsben. A sapkájukon díszlő cserkoszorúról és az abban elhelyezett G., R. vagy Rg. (Gimm., real vagy reálgimm.) betűkről könnyen felismerhetők. Miután ezek a lengyel diákok tanárostul menekültek az oroszok által megszállott lengyel területekről, Bécsben külön iskolákat nyitottak az ő számukra. Sok továbbá a plébániátlan lengyel pap, akik nyájnélküli pásztorokként sodródtak bele a világváros forgatagába.

Egy szép napsütéses délután fogaskerekűvel a Kahlenbergre mentem. A vonaton talákoztam és megismerkedtem két ilyen lengyel menekült pappal. Mint e tájon ismeretlen, hozzájuk csatlakoztam. Első utjuk a kahlenbergi egyszerű és rendkívüli izléses templomba vezetett. Maga a templom, mely a XIV. században épült, tele van lengyel vonatkozással. Van egy Szobieszky-kápolnája, melyben a hős lengyel király a törökökkel való összecsapása előtt győzelemért imádkozott. A sekrestyében a Bécs alatti lengyel-török összeütközésekről néhány helyzettérkép.

Az egyik pap meg nem tudta állani, hogy föl ne lépjen a szöszökre. Valami mélységes fájdalom ült ki az arcára. Szomorú tekintetét végigjártatta az üres templomon. Bizonyára a világ minden tájaira szétszórt hiveire gondolt.

— Mikor hirdetheti újból nekik az Isten igéit?

Mikor?!

Aztán fölmentünk a kórusra. S ha az egyik pap az előbb képzeletben prédikált, a másik most a valóságban orgonázott. Előbb ájtatos karácsonyi énekeket, majd a lengyel himnuszt. Elkezdünk énekelni. Ők lengyelül, én magyarul:

Szent oltárodnál térdre hullva kérünk: Szabad hazánkat óh add vissza nekünk! És térdre borultunk. És talán senki sem énekelt tisztább és őszintébb szívvel Szilveszter-napján mint mi hárman: a két lengyel pap meg én a bécsi Kahlenberg templomában.

gl.

Üengyelek Bécsben.

— Bécsi levél. — 2000 lengyel menekült. —

Wien, jan. 8.

Bécsben most körülbelül 200.000 menekült lengyel él. Ezek természetesen csekély kivétellel mind hadisegélyben részesülnek. Január hónapra például két és fél millió koronát irányoztak elő erre a célra. Mint a mi hadbavonultjaink családtagjai, ők is 70 fillért kapnak naponként és fejenként. Csekély összegnek látszik ez, ha elgondoljuk, hogy ebből Bécsben kell megélni, amely békés időben sem tartozik az olcsó városok közé. hát még most! És mégis megélnék a lengyel menekültek. Nem fényesen, de hát Istenem, ki él most, a tőkepenzeseken kívül fényesen?! Az ily csekély összegből való megélhetésnek kettős a titka. Először, mert a fejenkénti 70 fillért az Aufbesserungs-Fondból napi és fejenkénti 20 fillérrel feljavitják, másodsor oly társadalmi jóléti intézmények alakultak a háború idejére a menekültek számára, amelyek a szerény, vagy mondjuk a legszerényebb megélhetést mégis lehetővé teszik.

Ilyen intézmények: a város különböző körleteiben felállított Theestuben (teaszobák), ahol 4 fillérért minden menekült kaphat reggel és este egy-egy adag tejes teát kenyérrel. A külön az ő számukra felállított Volksküchenben (népkonyhákban) 20—44 fillérért ebédet kapnak. Gyermekeiket külön óvodákban gondozzák. A csecsemőkről és anyákról a Wöchnerinnen-Fürsorgeban (gyermekágyasok gondozójában) gondoskodnak. Itt van helyük még azoknak az asszonyoknak is, akiknek még meg sem születtek a csecsemők, ahogy Bécsben mondják: die Ungeborenen. Ennek az intézménynek az élén egy angyali jószág, Bécsben közismert hölgy: Frau Annite Müller áll. Van azután Armen-Ambulation für Flüchtlinge (Szegények ambulációja menekültek részére). De nemcsak az orvosi kezelés díjtalan, hanem a gyógyszereket is ingyen szolgáltatják ki azoknak, akik arra rászorulnak.

Mindezeket az intézményeket központilag igazgatják a Zentralstelle der Fürsorge für die Flücht-

linge aus Galizien u. der Bukovina. (Wien, II., Cirkusgasse 5.) Egy nagy négyemeletes épületben van ez. Az intézmény vezetője dr. Rudolf Schwarz-Hiller városi tanácsos, helyettesei von Rübner kerületi tanácsos és Lemberger, Armenrat (szegényügyi tanácsos). Ezeknek a vezetése alatt azután néhány száz hivatalnok és önkéntes, jobbára magukból a menekültekből kikerült munkaerő dolgozik.

A Bécsbe kerülő menekültek már az állomáson azt az utasítást kapják, hogy mindenekelőtt szállást keressenek maguknak. A szálláspénzt a szállásadók egyenesen a központtól kapják. Akinek megvan a szállása, az a Zentralstellen jelentkezik, ahol kellő igazolás után felveszik az ugynevezett Kataster-Bogent, amely feltünteteti az illetőnek és családtagjainak a pontos nációnálját. Erre megkapja a hadisegélyre vonatkozó utalványt, melynek az alapján megkapja két hétre előre azokat a bizonyos 70 filléreket.

A Zentralstelle épületében van a Bekleidungs-Sektion (felruházási osztály) és a Vermissten-Bureau (eltűntek irodája). Az előbbiben ruhát kaphatnak az arra rászorulók, az utóbbiban pedig bejelentik az eltűnt családtagokat, akiknek a hollétét ez az iroda puhatolja ki. Sajnos, nem nagy eredményvel, mert mikor ott jártam, január 1-én, az eltűnteknek mindössze 8%-ról tudtak fölvilágosítást adni az érdekelteknek.

A Zentralstellen azután foglalkozási ágak szerint osztályozzák a menekülteket, külön-külön csoportba a hivatalnokokat, papokat és tanítókat, az ügyvédeket, a mérnököket és más értelmiségeket, a földbirtokosokat, a bank- és magántisztviselőket, végül a kereskedőket és iparosokat. Ezeknek az ügyes-bajos dolgait azontul más és más épületben intézik. Földműves-menekültek Bécsben nincsenek, azokat részint Csehországban, részint Tirolban helyezték el.

Akiknek a szülőföldje föl szabadul és ismét biztonságossá válik, azok vasuti sza-

Hirdetések.

A torontáli jegyző egyesület elnökségétől.

83—914. j. egy. sz.

49—3.2

Figyelmeztetés.

Felhívjuk a vármegye minden ténylegesen szolgáló jegyzőjének és segédjegyzőjének figyelmét a H. L. 33., ill. 56. számában megjelent jóváhagyást nyert nyugdíjalapszabály 110. §-ának utolsó-előtti bekezdésére, mely utoljára ad alkalmat a lakbérégenértéknél a nyugdíjba leendő betudására. A hivatkozott §-ban jelzett 90 nap 1915. évi március hó 31-én telik le.

Garabos, 1914 december 23.

Grandjeán Géza,
egyleti h. főjegyző.

Vihely Géza,
egyleti elnök.

Bánlaci járás főszolgabírájától.
5909—914. sz.

48—2.2

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye bánlaci járásához tartozó Kanak községben lemondás folytán megüresedett **községi szülész női állásra** ezennel pályázatot hirdetek.

Az állás javadalmazása: 240 korona készpénzfizetés és minden egyes szülésnél való közreműködésért 2 korona.

A szülész női képesítést és eddigi alkalmaztatást igazoló okmányokkal felszerelt kérvények f. évi március hó 1-ig hozzám benyújtandók.

A választás határnapját később fogom kitűzni.

Bánlak, 1915. évi január hó 5-én.

Dr. Örményi, főszolgabíró.

A nagybecskereki járás főszolgabírájától.
151—915. szám. 41—3.3

Pályázati hirdetés.

Torontál vármegyében a nagybecskereki járáshoz tartozó **Alsóelemér községi jegyzői állás** megüresedvén, ezen állásra pályázatot hirdetek.

Az állás javadalma:

1. Törzsfizetés 2000 kor.
2. Közgyámi pótlék 120 kor.
3. Utálatány 240 kor.
4. Ujjonozási napidijátalány 40 kor.

Ezenkívül szabad lakás a község-házban, mely áll 4 szoba, 1 konyha, 2 kamara, 1 pince, 1 istálló, szin és padlásból, továbbá a község-ház telkén levő egész kert adómentes haszonélvezete.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérvényüket az 1883. évi I. t.-c., illetve az 1900. évi XX. t.-cikkben előírt képességeiket igazoló okmányokkal, az eddigi működésüket igazoló bizonyítványokkal felszerelve hozzám **1915. évi február hó 10-ig** annál is inkább adják be, mert a később érkezettek figyelembe venni nem fogom.

A választás határideje pedig később fog kitűzteni.

Nagybecskerek, 1915 január 7.

Szépffy, tb. főszolgabíró.

Egy jókarban levő fekete, rövid

Zongora

jutányos áron eladó.

Esetleg részleltfizetésre vagy kölcsönbe is

Ugyanott egy jó varrógép is eladó.

Billitz János

Melenczei-utca 9. sz.

39-33

MEGHIVÓ.

A Zichyfalvai Takaré- és Hitelegylet mint Részvénytársaság
1915. évi február hó 6-án délelőtt 10 órakor saját helyiségében tartja a
XXII. rendes közgyűlést

a következő tárgysorozattal:

1. Két tag választása a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése és az 1914. évről szóló mérleg-, veszteség- és nyereség-számla előterjesztése, valamint az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
3. A tiszta jövedelem hováfordításáról szóló határozat.
4. Indítványok.

Mely közgyűlésre a „Zichyfalvai Takaré- és Hitelegylet mint Részvénytársaság“ részvényesei ezennel meghívotnak.
Zichyfalva, 1914. évi december hó 31-én.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Az alapszabályok 22. §-a értelmében minden részvényes, ki szavazati jogát gyakorolni kívánja, a közgyűlés előtt legalább 3 nappal a részvényeket a szelvényekkel együtt az intézetnél letéteményezi.

Vagyoni.		MÉRLEG-SZÁMLA.		Teher.	
Pénztár-számla	25269	22	Részvénytőke	260000	—
Váltó-számla:			Tartalékalap	100000	—
958 db váltó	1442251	—	Betét	968301	35
11 db könyv	31000	1473251	Visszszámított váltók	259270	—
Folyó-számla	144463	70	Lombard kölcsön	80000	—
Értékpapír-számla	63599	10	Osztalék, fel nem vett	124	—
Ingatlan-számla	2764	22	Átmeneti kamat	15100	—
Giró-számla	2704	39	Nyereségáthozat 1913. évről	2482	66
Fővárosi intézeteknél	2708	33	Haszon	37918	61
Cheque-számla m. k.	970	60			
Cheque-számla cs. k.	1282	40			
Hátralékos kamatok	2430	—			
Beruházási számla leírás után	1271	—			
	1720713	96		1720713	96

Tartozik.		VESZTESÉG- ÉS NYEREMÉNY-SZÁMLA.		Követel.	
Beruházási leírás	141	27	Áthozat 1913. évről	2482	66
Allami és községi adó	9470	29	Váltó-kamat	98685	34
Betéti kamatadó	5101	97	Könyvek utáni kamat	2056	23
Illeték	67	77	Folyószámla-kamat	—	—
Betéti kamat	51019	71	Átiratási díj	51	70
Visszszámítási kamat	13859	98	Jutalék	996	70
Kiadások	2154	08	Értékpapír jövedelme	700	—
Házber és fűtés	340	—			
Fizetések	6760	—			
Jutalékok	1040	—			
Haszon	37918	61			
	127873	68		127873	68

Zichyfalva, 1914. évi december hó 31-én.

Amon Henrik m. p., pénztárnok. Scher Sándor m. p., könyvelő.
Debert Konrád m. p., aligazgató. Wosching J. György m. p., igazgató.
Jelen mérleg-számla, veszteség- és nyereség-számla általunk megvizsgáltot, a fő- és mellék-könyvekkel összehasonlított és helyesnek találtot.

A felügyelő-bizottság:

Giel János m. p. Várady Vendel m. p. Schell János m. p. Schleier Simon m. p.

Hirdetéseket jutányos árért közöl a „Torontál“

politikai napilap kiadóhivatala, mely lap a legérgebb, legelterjedtebb, legolvasottabb napilap Torontál vármegyében